

Regionala hästforum

- en modell för hantering av hästanknutna frågor mellan näringen och samhället

Projektet är finansierat av Jordbruksverket via Livskraftigt hästföretagande 2010

Regionala hästforum

- en modell för hantering av hästanknutna frågor mellan näringen och samhället

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Projektets bakgrund	3
Syfte och målgrupp.....	4
Projektets mål och aktiviteter.....	4
Spridning av projektets resultat.....	8
Slutsats och rekommendationer	8
Kontaktpersoner.....	11

Sammanfattning

Idag samverkar tolv hästorganisationer inom ramen för Hästnäringens Representationsråd (HRR) på det nationella planet. En samverkan som betytt mycket för att skapa samsyn kring gemensamma hästpolitiska frågor, hästvälfärd, hästhållning och kommunikation om näringens betydelse i samhället. Under 2010 har Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS) haft uppdraget att främja en motsvarande samverkan på det regionala planet.

Projektet "Främjande av Regionala Hästforum" har genomförts med stöd från Jordbruksverkets satsning på Livskraftigt hästföretagande. Målet är att stödja en utvecklad samverkan mellan hästorganisationer på region- och länsnivå som kan synliggöra sektorns betydelse, samt tillgodose behov och möjligheter i förhållande till samhället. Hästforum ska också förenkla för länsstyrelse, region och kommun genom att fungera som samtalspartner och remissinstans.

Till grund projektet ligger Svenska Ridsportförbundets förstudie år 2009 "Regionala forum för hästsektorn" i samverkan med LRF, samt det behov av en regional samverkanspart som framförts till HNS både från samhället och hästsektorn. Också Jordbruksverket menar att det är viktigt för hästsektorns utveckling att den finns med i det offentliga hanteringen av hästfrågor.

Hästsektorn har vuxit under flera decennier men nu syns tecken på att tillväxten stannat av. Ridskolor ute i landet känner av en minskad efterfrågan, andelen amatörtränare inom travet krymper och att det blir allt tuffare att sälja hästar är några exempel på en förändrad marknad. Konjunktur och demografiska förändringar kan förklara en del, men också fritidsvanor förändras. Inte minst bland unga människor.

I förstudien 2009 identifierades några insatsområden av betydelse för hästsektorns attraktionskraft och tillgänglighet.

- Att hästen och hästrelaterade verksamheter integreras som en självklar del av samhället och i samhällets planerings- och beslutsprocesser
- Att hästsektorn lyckas attrahera fler människor
- Att hästföretagens ekonomiska bärkraft förbättras
- Att en god hästkultur och hästvälfärd tryggas
- Att hästverksamhet kan bedrivas på ett ur miljösynpunkt hållbart sätt

HNS projekt under år 2010 har haft som mål att främja etablering av ett antal regionala hästnätverk "Hästforum" över landet, genom att stödja pilotprojektet på region- och länsnivå. Arbetet har initierat bildandet av sex regionala hästforum

omfattande 10 län. Det är Hästforum Småland & Blekinge, Gotland, Östergötland, Västra Götaland, Jämtland & Västernorrland samt Västerbotten. Som värdar står ridsportdistrikt, travsällskap och LRF.

En summering av erfarenheterna så här långt visar på ett positivt intresse från länens hästorganisationer att samverka inom ramen för regionala hästforum. Man ser framförallt att samarbetet kan ge sektorn ett större inflytande på det offentliga hanteringen av hästanknutna frågor. Det kan exempelvis handla om generella hästfrågor som djursorg, tillsyn och tillstånd, samhällsplanering, markanvändning och kunskapsspridning.

Till grund för den "modell" som vuxit fram under projektets ligger:

- Att samarbetet, som sker på frivillig basis, måste visa sig nyttigt för den egna organisationens medlemmar för att prioriteras inom ramen för befintliga resurser (ofta ideella).
- Vikten av kompetenta, enkla och effektiva arbetsformer.
- Att en organisation står som värd för och ingång till nätverket, men att värskapet kan rotera över tid.
- Att varje nätverk identifierar de frågor som man tjänar på att driva tillsammans och att hästforumet får växa och utvecklas i "lagom takt" .
- Att ökad kunskap om varandras verksamheter och behov kan vidga perspektiven och leda till nya samarbeten.
- Att nätverket får tillgång till information och erfarenhetsutbyte både vertikalt och horisontellt.
- Att de regionala nätverken behöver viss central uppbackning till stöd för den fortsatta utvecklingen i form av kompetens, kommunikation och möjlighet att kanalisera frågor.

Processen att samla hästnäringen på det regionala planet i "hästforum" som startat under året känns angelägen, hoppfull och utmanande. Enkelhet, att ta "ett steg i taget", att lära känna varandra, att få ett plus ett att bli minst tre, att hitta de viktiga gemensamma frågorna och att sätta "hästnäringen på länskartan" är nyckelord så här långt.

Det är ett långsiktigt arbete att skapa förutsättningar för utveckling och tillväxt. Samsyn beträffande hästsektorns möjligheter och utmaningar i ett omvärldsperspektiv är viktigt till grund för fortsättningen. Lika som ett aktivt engagemang och stöd från hästnäringens centrala organisationer som kan stärka och utveckla de regionala forumen.

Tillsammans får vi Hästsverige att växa!

Projektets bakgrund

Till utgångspunkt för projektet ligger:

- Det behov av en regional samverkanspart som framförts till HNS både från det offentligas och hästsektorns sida
- Erfarenheter från andra projekt och former för regional samverkan under 2000-talet
- Förstudien "Regionala forum för hästsektorn – hållbar samverkan med utvecklingskraft" som Svenska Ridsportförbundet gjorde i samverkan med LRF år 2009
- Hästnäringens Representationsråds (HRR) ställningstagande beträffande värdet av en närmare koppling mellan centralt arbete och hästsektorns regionala utvecklingsbehov, samt strävan att främja uppbyggnaden av en kompetent och långsiktigt fungerande samverkansstruktur

Arbetet har utgjort en fortsättning på Svenska Ridsportförbundets förstudie "Regionala forum för hästsektorn" som genomförde under 2009 i samverkan med LRF och med stöd från Jordbruksverkets satsning på Livskraftigt hästföretagande. Den visade att hästsektorn står inför dubbla utmaningar. Det vill säga att både hantera problem som hämmar en positiv utveckling och tillväxt och att samla de resurser som fordras på frivillig basis, för att bli en starkare aktör i förhållande till det offentliga på det regionala planet.

Bedömningen gjordes att Svenska Ridsportförbundet och LRF, utifrån sin regionala struktur, var de organisationer som hade bäst förutsättningar att kunna samla landets "hästkrafter" i informella nätverk på det regionala planet kring gemensamma intressefrågor i förhållande till samhället.

Områden där insatser bedömts viktiga var att:

- Hästen och hästrelaterade verksamheter integreras som en självklar del av samhället och i samhällets planerings- och beslutsprocesser
- Hästsektorn lyckas attrahera fler människor, som vill syssla med hästar i en eller annan form och helst under hela livet
- Hästföretagens ekonomiska bärkraft förbättras
- En god hästkultur och hästvälfärd tryggas
- Hästverksamhet kan bedrivas på ett ur miljösynpunkt hållbart sätt

Syfte och målgrupp

Projektets syfte är att främja kontakt och former för samverkan mellan företrädare för hästsektorns organisationer på regional nivå, kring frågor som berör flera delar av hästsektorn och som har betydelse för en fortsatt positiv utveckling och tillväxt.

Primär målgrupp är representanter för regionala ridsportförbund, travsällskap, avels-, brukshäst- och islandshästföreningar, LRF och Hushållningssällskap. Sekundär målgrupp är det offentliga som länsstyrelser och regionförbund.

Projektets mål och aktiviteter

Projektets primära mål är att främja etablering av ett antal regionala hästnätverk över landet, samt att utveckla former för dialog och samverkan mellan HNS/Hästnäringens Representationsråd och regionala hästnätverk.

Projektets sekundära mål är att visa hur regionala nätverk kan skapa nytta och att stimulera diskussion kring faktorer av betydelse för hästsektorns förutsättningar att utvecklas positivt.

Projektets aktiviteter har omfattat i huvudsak fem faser:

1. Planering och kontaktarbete
2. Förberedande möten med diskussioner och förankring beträffande behov sammansättning, uppgift och arbetssätt, framtagning av presentationsmaterial och grafisk profil
3. Introduktionsmöten i samarbete mellan projektets regionala värdorganisationer och HNS
4. Regionala uppföljningsmöten
5. Dokumentation av erfarenheter till vägledning för det fortsatta arbetet samt projektdokumentation

HNS styrelse, Hästnäringens Representationsråd och Ridsportförbundets parallella projekt har informerats underhand. Projektets koordinator har också lämnat en lägesrapport vid möte med Jordbruksdepartementets hästgrupp.

Sex geografiska områden identifierades under det inledande planerings- och kontaktarbetet.

- Jönköping, Kalmar och Kronobergs län ,värd Smålands Ridsportförbund, regional samordnare Maria G Sånesson
- Gotlands län , värd Gotlands travsällskap, regional samordnare Tobias Mattsson i samverkan med Gotlands Ridsportförbund, Hillevi Zerne
- Östergötlands län, värd Östergötlands travsällskap, regional samordnare Josefine Linder och Lars Sjöberg (fr. o m 2011 Östergötlands Ridsportförbund värd)
- Västra Götaland, värd Västergötlands Travsällskap/Hästcentrum, regional samordnare Vanja Sandgren
- Jämtlands och Västernorrlands län, värd Mittsvenska Ridsportförbundet, regional samordnare Kristina Girhagen
- Västerbotten, värd LRF Västerbotten, regional samordnare Lotta Folkesson

Gruppen samlades efter inledande kontakter till ett möte i mitten av juni 2010 för information och diskussion av frågor kring behov och syfte, geografisk indelning, sammansättning och arbetssätt samt presentation av förslag till grafisk profil. Åse Ericson informerade om nätverket Islandshästföretagarna och Tobias Mattsson om projektet "En samlad hästnäring på Gotland".

Sammanfattningsvis konstaterades att Regionala hästforum kan:

- Fungera som mötesplats där företrädare för hästorganisationerna att prata sig samman i frågor av gemensamt intresse
- Synliggöra och representera den samlade hästnäringen i länet/länen och i förhållande på samhället, med fokus på att skapa bästa utvecklingsförutsättningar för hästsektorn som helhet
- Fungera som naturlig samtalspart för det offentliga i förhållande till hästsektorn
- Verka för att öka samhällets kunskap om hästens betydelse och möjligheter samt hästverksamhetens behov

Deltagarna pekade på betydelsen av företrädare med en god organisatorisk förankring, att uppdraget innebär krav på "helhetstänk" och att sammansättningen, det vill säga vilka organisationer som är representerade kan variera beroende på region.

Viktigt är att både nätverket och hästverksamheten i stort uppfattas som öppet, välkomnande och tillgängligt samt utvecklande och samhällsnyttigt. Forumet bestämmer frågorna och vad som är gemensam nämnare. Vilka problem ser vi och vilka lösningar kan vi hitta? Gruppen menade också att det är viktigt att inte skapa för stora förväntningar från början, utan att samverkan får mogna fram.

I nästa steg kontaktade projektets regionala koordinatörer övriga intressenter på "hemmaplan" för att förankra nätverksplanerna och bjuda in till de introduktionsmöten som genomfördes tillsammans med HNS under hösten.

- Smålands hästforum den 27 september i Växjö
- Västra Götalands hästforum den 29 september i Skara
- Västerbottens hästforum den 30 september i Umeå
- Östergötlands hästforum den 4 oktober i Mantorp
- Gotlands hästforum den 19 oktober i Visby
- Jämtlands & Västerbottens hästforum den 8 november i Sundsvall

Introduktionsmötena har huvudsakligen följt samma upplägg med presentationer, gruppdiskussion och summering. Stefan Johanson, HNS, har presenterat:

- HNS och Hästnäringens Representationsråd
- Hästens betydelse och relation till samhället
- Hästnäringens politiska agenda

- Projektets bakgrund, mål och syfte
- Projektets diskussioner kring - vad ett regionalt forum är, varför det behövs och hur det är tänkt att fungera

Deltagarna har diskuterat frågorna:

- Behövs ett regionalt hästforum i regionen?
- Vilken/vilka utvecklings- och tillväxtfrågor skulle kunna vinna på en närmare samverkan inom sektorn?
Om ja – hur går vi vidare för att bilda nätverket?
- Hur kan frågor och kontakter mellan det offentliga och hästforum hanteras på ett effektivt sätt?

En sammanställning av resultaten från träffarna visar att:

- Samtliga möten har resulterat i ja på frågan om det behövs ett regionalt hästforum som nätverk mellan länets/länens hästorganisationer
- Företrädarna för de olika hästorganisationerna ser det som värdefullt att träffas ”över gränserna”, öka kunskapen om varandra, knyta kontakter, kunna slussa frågor etc.
- Uppfattningen är att ett organiserat nätverk har förutsättningar att ge hästsektorn en högre status och ett större inflytande på hanteringen av hästrelaterade frågor i förhållande till länsstyrelse och kommun
- Hästforum innebär en möjlighet att Identifiera frågor som man tjänar på att samordna och driva gemensamt
- Hästforum kan förenkla för myndigheter att hantera frågor i förhållande till hästsektorn och fungera som referens- och remissgrupp med ”hästperspektiv”
- Värdskapet för nätverket innefattar att kalla till två till tre möten per år, att administrera en lista över nätverket med kontaktuppgifter, att föra mötesanteckningar samt att förmedla information och frågor
- Hästforum kan vara en aktör och kanal att öka kunskapen både hos hästägare och samhällsföreträdare
- Nätverket kan skapa förutsättningar att Initiera, finansiera och driva gemensamma utvecklingsprojekt

”Steg två träffar” med syfte att slutligt bilda och lansera forumen är i de flesta fall planerade under december 2010. Innan dess ska respektive organisation förankra frågan internt samt utse kontaktperson och representant.

HNS avser följa upp projektet genom att bjuda in samtliga forum till ett möte i april och ett möte under hösten 2011.

Spridning av projektets resultat

Projektets resultat kommer att spridas genom:

- Projektrapport till Jordbruksverket
- Projektrapport och presentation för Hästnäringens Representationsråd (HRR) med representanter för ATG, LRF, Svenska Ridsportförbundet, Svensk Travsport, Svensk Galopp, Svenska Hästavelsförbundet, Svenska Islandshästförbundet, Avelsföreningen för den Svenska Varmblodiga Hästen, Western Riders Associations of Sweden, Brukshästorganisationernas Samarbetskommitté, Svenska Ponnyavelsförbundet, Hästnäringens Yrkesnämnd samt Hästnäringens Nationella Stiftelse
- Hästforum Småland & Blekinge, Gotland, Östergötland, Västra Götaland, Jämtland & Västernorrland samt Västerbotten och respektive organisations hemsida.
- Pressmeddelanden centralt och regionalt
- Manualen "Att bilda hästforum" till stöd för fler regionala nätverk
- Information till länsstyrelser och kommuner i Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, Blekinge, Östergötlands, Gotlands, Västra Götalands, Jämlands, Västernorrlands och Västerbottens län.

Slutsats och rekommendationer

Hästsektorn har idag goda förutsättningar att flytta fram positionerna på den regionala och kommunala samhällsarenan. Satsningarna på att beskriva hästens betydelse i samhället via olika kanaler, har ökat intresset och medvetenheten bland både politiker och tjänstemän i offentlig förvaltning. Men det finns fortfarande många frågor att hantera, som har betydelse för hästnäringens utveckling över landet. Exempel är planarbetet, framtida markanvändning, djurskydd och tillsyn, folkhälsoarbete och barn- och ungdomars fritid.

Den svenska förvaltningsmodellen är uppdelad på tre nivåer:

- Nationell – staten
- Regional – länsstyrelse och landsting
- Lokal - kommun

Nyckelordet är decentralisering. Det innebär att verksamhetsansvar och beslutsfattande ska ligga så nära de människor som berörs av besluten som möjligt. Decentraliseringen gör det också möjligt att anpassa verksamheterna efter de särskilda lokala förutsättningar som råder.

Frågor på Länsstyrelsens bord som berör hästnäringen är exempelvis; ansvaret för kontroll av djurskydd och primärproduktion av foder, förprovning av djurstallar, tillstånd för att bedriva verksamhet med häst, hantering av EU-stöd inom lantbruksområdet samt regional utveckling och tillväxt.

Landstingens obligatoriska uppgifter ligger inom hälso- och sjukvårdsområdet. Frivilliga uppgifter är kultur, utbildning och turism. Kommunernas obligatoriska uppgifter består bland annat av social omsorg, skola, plan- och byggfrågor, samt miljö- och hälsoskydd. Fritid och kultur är frivilliga uppgifter för kommunerna men Riksidrottsförbundets kommunundersökning 2010 visar att nästan alla kommuner ger stöd till idrotten i form av föreningsbidrag och stöd till drift av idrottsanläggningar.

Två separata projekt har under 2010 genomförts på basen av förstudien Regionala hästforum för hästsporten. Svenska Ridsportförbundets projekt har fokuserat på konkreta satsningar för att hästen och hästrelaterade verksamheter skall integreras som en självklar del i samhället och i dess planerings- och beslutsprocesser.

Det projekt som Hästnäringens Nationella Stiftelse genomfört under samma period har syftat till att ge hästsektorns regionala aktörer en mötesplats för att diskutera gemensamma frågor. Även i detta projekt har man valt att arbeta fram en modell genom att börja i några distrikt som på så sätt får bryta ny mark och fungera som förebilder.

Båda dessa projekt har bidragit till att sätta hästsektorn på den regionala kartan och skapat framtida metoder som kan stärka och förtydliga hästsektorns roll i samhället.

HNS intention att samla den kompetens som finns inom landets hästorganisationer i form av informella nätverk, har mötts av ett positivt gensvar. Samtliga "pilotregioner" har beslutat sig för att gå vidare med processen att bilda "Hästforum". Eftersom det fortsatta regionala arbetet inte tillförs några ekonomiska resurser från centralt håll, är drivkraften i samarbetet beroende av resultat i form av

faktisk nytta för ridskolor, hästägare, tränare, uppfödare, inackorderingsstall, ryttare, turism- och turridningsarrangörer med flera.

Målsättningen är att "Hästforum" ska kunna utvecklas till en regional kompetensresurs i hästrelaterade frågor och ett språkrör för den samlade hästnäringen vid offentliga kontakter i frågor som griper över flera delar av sektorn. En överenskommelse mellan de större hästorganisationerna på det nationella planet, om hur man avser att stödja den fortsatta processen, är betydelsefull.

Kontaktpersoner

Hästnäringens Nationella Stiftelse

Stefan Johanson

VD/Projektansvarig

stefan.johanson@nshorse.se

Kultura

Christina Risshytt-Collman

Projektkoordinator

christina.collman@kultura.se

Smålands & Blekinges Hästforum

Maria G Sånesson

Smålands Ridsportförbund

maria@smaland.ridsport.se

Östergötlands Hästforum

Josefine Linder

Östergötlands Ridsportförbund

josefine@mjolbyhastcentrum.se (fr febr -11, ridskolan@ark-ridklubb.com)

Gotlands Hästforum

Tobias Mattsson

Gotlands Travsällskap

tobias.mattsson@rusta.se

Västra Götalands Hästforum

Vanja Sandgren

Västergötlands Travsällskap/Hästcentrum

Vanja.Sandgren@adm.slu.se

Jämtlands & Västernorrlands Hästforum

Kristina Girhagen

Mittsvenska Ridsportförbundet

kristina@swejump.com

Västerbottens Hästforum

Lotta Folkesson

LRF Västerbotten

lotta.folkesson@tele2.se